

الله أكبر

۸۷/۱۱۰۷۹۶۸
۸۸/۱۱۰

دانشگاه علامه طباطبائی
دانشکده ی حقوق و علوم سیاسی
پایان نامه جهت دوره کارشناسی ارشد حقوق بشر

موضوع:

آثار مبارزه با تروریسم بر اصول دادرسی منصفانه

استاد راهنما:

دکتر مهریار داشاب

آثار اطلاعات درک عملی برین
مستند ملک

استاد مشاور:

دکتر سید قاسم زمانی

۳۸۸ / ۱ / ۲۸

تهیه و تدوین:

محمد جواد عربیان

بهمن ۱۳۸۷

۱۱۱۲۴۹

کد : ۴۵۶۹۵۳۳۹۹۱
شماره : ۸۵۱۹۵۳۲۰۸

۱۰۱۶۰۱

تقدیمی

با نام و یاد خدا و سپاس بی کران از او

در کمال ادب و احترام

این مجموعه را ابتدا به پدر و مادر عزیزم که دلسوزانه و بی هیچ چشمداشتی پشت و پناه من بودند، تقدیم می‌کنم.

همچنین این مجموعه را به همسر عزیزم که در همه شرایط و همه حال و در روزهای طاقت فرسای تحصیل صبورانه مرا یاری کردند تقدیم می‌نمایم. و در نهایت این مجموعه ناچیز را به تمامی دوست داران علم و دانش تقدیم می‌کنم.

محمد جواد عربیان

تقدیر و تشکر:

باسپاس و شکر فراوان از جناب آقای دکتر مہر یار د اشاب و جناب آقای دکتر سید قاسم زمانی و جناب آقای دکتر حسینی موزن زادگان کہ مراد سوزانہ در این تحقیق یاری کردند. از خداوند منان توفیق روز افزون را برای ایشان خواستارم.

محمد جواد عربیان

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
۶	۱- بیان مسأله
۷	۲- پرسش های تحقیق
۷	۳- فرضیه های تحقیق
۷	۴- روش گرد آوری اطلاعات و داده ها
۸	۵- روش تجزیه و تحلیل
۸	۶- اهداف تحقیق
۹	۷- اهمیت تحقیق
۱۰	۸- سوابق تحقیق
۱۱	۹- سازماندهای تحقیق
۱۲	فصل اول: مفاهیم، پیشینه ی تاریخی و منابع
۱۳	مبحث اول: تعریف مفاهیم و واژگان اختصاصی
۱۳	الف: تعریف آثار
۱۳	ب- تعریف میارزه

۱۳	ج-تعریف تروریسم
۲۱	د-تعریف مبارزه با تروریسم
۲۴	هـ-تعریف دادرسی منصفانه
۲۷	مبحث دوم: پیشینه ی تاریخی تروریسم
۳۱	مبحث سوم: منابع مبارزه با تروریسم
۳۲	الف: اسناد جهانی
۳۲	بند اول: قطعنامه های مجمع عمومی
۳۳	بند دوم: قطعنامه های شورای امنیت
۳۵	بند سوم: معاهدات جهانی
۳۹	ب: اسناد منطقه ای
۴۲	فصل دوم- تبیین اصول دادرسی منصفانه
۴۳	مبحث اول: حق آزادی (عدم توقیف و بازداشت خودسرانه و غیر قانونی)
۴۳	الف: حق آزادی در اسناد جهانی
۴۶	ب: حق آزادی در اسناد منطقه ای
۴۶	بند اول: در اسناد اروپایی حقوق بشر
۴۷	بند دوم: در اسناد آمریکایی حقوق بشر

- ۴۸ بند اول: در اسناد آفریقایی حقوق بشر
- ۴۹ مبحث دوم: حق حاضر نمودن سریع متهم نزد مقام قضایی و تفهیم اتهام
- ۴۹ الف: حق حاضر نمودن سریع متهم نزد مقام قضائی و تفهیم اتهام در اسناد جهانی
- ۵۱ ب: حق حاضر نمودن سریع متهم نزد مقام قضائی و تفهیم اتهام در اسناد منطقه ای
- ۵۱ بند اول: در اسناد اروپایی حقوق بشر
- ۵۳ بند دوم: در اسناد آمریکایی حقوق بشر
- ۵۳ بند سوم: در اسناد آفریقایی حقوق بشر
- ۵۴ مبحث سوم: حق اعتراض به بازداشت
- ۵۵ الف: حق اعتراض به بازداشت در اسناد جهانی
- ۵۶ ب: حق اعتراض به بازداشت در اسناد منطقه ای
- ۵۶ بند اول: در اسناد اروپایی حقوق بشر
- ۵۷ بند دوم: در اسناد آمریکایی حقوق بشر
- ۵۷ بند سوم: در اسناد آفریقایی حقوق بشر
- ۵۷ مبحث چهارم: حق داشتن وکیل
- ۵۷ الف: حق داشتن وکیل در اسناد جهانی
- ۶۱ ب: حق داشتن وکیل در اسناد منطقه ای

- بند اول: در اسناد اروپایی حقوق بشر ۶۱
- بند دوم: در اسناد آمریکایی حقوق بشر ۶۲
- بند سوم: در اسناد آفریقایی حقوق بشر ۶۲
- مبحث پنجم: منع شکنجه، اقدامات غیر انسانی و تحقیر کننده برای اخذ اقرار ۶۲
- الف: منع شکنجه و اقدامات غیر انسانی و تحقیر کننده برای اخذ اقرار در اسناد جهانی ۶۳
- ب: منع شکنجه و اقدامات غیر انسانی و تحقیر کننده برای اخذ اقرار در اسناد منطقه ای ۶۵
- بند اول: در اسناد اروپایی حقوق بشر ۶۵
- بند دوم: در اسناد آمریکایی حقوق بشر ۶۶
- بند سوم: در اسناد آفریقایی حقوق بشر ۶۷
- مبحث ششم: حق برخورداری از قاضی مستقل و بی طرف در اسناد جهانی ۶۷
- الف: حق برخورداری قاضی مستقل و بی طرف در اسناد جهانی ۶۷
- ب: حق برخورداری قاضی مستقل و بی طرف در اسناد منطقه ای ۶۸
- بند اول: در اسناد اروپایی حقوق بشر ۶۸
- بند دوم: در اسناد آمریکایی حقوق بشر ۶۹
- بند سوم: در اسناد آفریقایی حقوق بشر ۶۹
- مبحث هفتم: حق حضور متهم در محاکمه ۷۰

۷۰	الف: حق حضور متهم در محاکمه اسناد جهانی
۷۱	ب: حق حضور متهم در محاکمه اسناد منطقه ای
۷۱	بند اول: در اسناد اروپایی حقوق بشر
۷۱	بند دوم: در اسناد آمریکایی حقوق بشر
۷۲	بند سوم: در اسناد آفریقایی حقوق بشر
۷۲	مبحث هشتم: حق تجدید نظر خواهی
۷۲	الف: حق تجدید نظر خواهی در اسناد جهانی
۷۳	ب: حق تجدید نظر خواهی در اسناد منطقه ای
۷۳	بند اول: در اسناد اروپایی حقوق بشر
۷۳	بند دوم: در اسناد آمریکایی حقوق بشر
۷۳	بند سوم: در اسناد آفریقایی حقوق بشر
۷۴	مبحث نهم: قاعده اعتبار مختومه
۷۴	الف: قاعده اعتبار امر مختومه در اسناد جهانی
۷۵	ب: قاعده اعتبار امر مختومه در اسناد منطقه ای
۷۵	بند اول: در اسناد اروپایی حقوق بشر
۷۵	بند دوم: در اسناد آمریکایی حقوق بشر

- بند سوم: در اسناد آفریقایی حقوق بشر ۷۵
- فصل سوم: موارد نقض اصول دادرسی منصفانه در راستای مبارزه با تروریسم** ۷۶
- مبحث اول: نقض حق آزادی در جریان مبارزه با تروریسم ۷۷
- مبحث دوم: نقض حق حاضر نمودن سریع نزد مقام قضایی و تفهیم اتهام در جریان مبارزه با تروریسم ۸۲
- مبحث سوم: نقض حق اعتراض به بازداشت در جریان مبارزه با تروریسم ۸۹
- مبحث چهارم: نقض حق داشتن وکیل در جریان مبارزه با تروریسم ۹۵
- مبحث پنجم: نقض منع شکنجه و اقدامات غیر انسانی و تحقیر کننده در جریان مبارزه با تروریسم ۹۸
- الف: موارد نقض قاعده منع شکنجه ۹۸
- ب: انتقال غیر قانونی متهمان در معرض شکنجه از قلمرو کشورهای عضو شورای اروپا ۱۰۴
- مبحث ششم: نقض حق برخورداری از قاضی بی طرف و مستقل در جریان مبارزه با تروریسم ۱۰۸
- مبحث هفتم: نقض حق حضور متهم در محاکمه در جریان مبارزه با تروریسم ۱۱۴
- مبحث هشتم: نقض تجدید نظر خواهی در جریان مبارزه با تروریسم ۱۱۶
- مبحث نهم: نقض قاعده اعتبار امر مختومه در جریان مبارزه با تروریسم ۱۱۸
- فصل چهارم: غیر قابل تعلیق بودن حق دادرسی منصفانه حتی در خلال مبارزه با تروریسم** ۱۱۹
- مبحث اول: غیر قابل تعلیق بودن حق دادرسی منصفانه در اسناد جهانی ۱۲۰
- مبحث دوم: غیر قابل تعلیق بودن حق دادرسی منصفانه در اسناد منطقه ای ۱۳۲

۱۳۲	الف: در نظام اروپایی حقوق بشر
۱۳۶	ب: در نظام آمریکایی حقوق بشر
۱۳۸	ج: در نظام آفریقایی حقوق بشر
۱۴۰	نتیجه گیری و پیشنهادات
۱۴۷	منابع
۱۶۰	ضمائم
۱۶۱	شماره ۱: قانون نحوه رفتار با بازداشت شدگان ۳۱ دسامبر ۲۰۰۵، ایالات متحده آمریکا
	شماره ۲: دستور نظامی رئیس جمهور آمریکا، مورخ ۱۳ نوامبر ۲۰۰۱ در خصوص توقیف، رفتار و محاکمه
۱۶۲	برخی از غیر اتباع آمریکا در خلال جنگ با تروریسم

مقدمه

تروریسم به عنوان یک جرم علیه آسایش و امنیت عمومی، در گذشته امنیت ملی را هدف قرار می‌داد و امروزه، صلح و امنیت بین‌المللی را هم تهدید می‌کند و به همین جهت هم در حقوق جزای ملی و هم در حقوق بین‌الملل، بررسی می‌شود. جرایم علیه آسایش و امنیت عمومی همواره خطرناک‌ترین و مهم‌ترین جرایم ارزیابی می‌شوند. و شاید مهم‌ترین آنها تروریسم باشد. به همین دلیل حکومت‌ها سخت‌ترین مجازات‌ها را برای این جرم، وضع می‌نمودند و نامساعدترین روش‌های دادرسی برای متهم را در این حقوق اعمال می‌کردند. حتی امروزه در کشورهای که دارای سیستم آیین دادرسی کیفری مختلط یا اتهامی می‌باشند، روش دادرسی در جرایم تروریستی به روش تفتیشی نزدیک می‌شود. گویا پیشرفت‌های حقوق جزا در این خصوص اعمال نمی‌شود. در این جا باید توجه نمود که آیین دادرسی کیفری، سعی در تعادل (balance) بین حقوق متهم و حقوق جامعه دارد؛ طوری که هیچ کدام قربانی یکدیگر نشوند. اگر چه راجع به جرم تروریسم، شدت خطر بالای این جرم علیه جامعه و میزان آسیبی که به آن وارد می‌کند، باعث می‌شود کفه ترازو به نفع حقوق جامعه پایین تر رود و بنابراین، اصل واکنش شدیدتر به این جرم قابل قبول است، ولی باید

می‌شود و نه قوانین حمایتی حقوق داخلی ایالات متحده آمریکا این افراد، در بازداشت‌های بسیار طولانی مدت بدون محاکمه قرار گرفتند و در حالی که از دسترسی به وکیل و مشاور حقوقی منع شده بودند گاهی موضوع شکنجه و رفتار غیر انسانی و تحقیر کننده قرار گرفتند؛ تا این که در سال ۲۰۰۶ کنگره ایالات متحده آمریکا راجع به رسیدگی به جرایم این مهمات، قانون کمیسیون‌های نظامی (Military Commission Act) را تصویب نمود که در موارد مختلف، مخالف قواعد مسلم دادرسی منصفانه بود. متأسفانه بسیاری از دولت‌های دیگر مثل انگلستان در قانون ضد تروریسم، جرم و امنیت: - (Anti Terrorism crime and security) مصوب ۲۰۰۱، کانادا در قانون ضد تروریسم، (Anti-Terrorism Act Bill C-36^۱)، مصر در طرح دسامبر ۲۰۰۶ رییس جمهور حسنی مبارک^۲، چین در قانون (Strike Hard^۳) مصوب ۲۰۰۱، هندوستان در قانون جلوگیری از تروریسم: (Prevention Of Terrorism Act) مصوب ۲۰۰۲ دست به الگو برداری ناصحیحی زدند و با هدف مبارزه با تروریسم و یا به بهانه آن قوانین شدیدی را وضع کردند که ناقض حقوق بشر است. این طور به نظر می‌رسد که وقتی دولت ایالات متحده آمریکا که خود را سردمدار مبارزه با تروریسم می‌داند، با چنین وضوحی دست خود را به نقض حقوق بشر آلوده می‌کند، راه را برای سایر دولت‌ها باز کرده و در واقع به آنها چراغ سبز نشان داده شده است. بی‌شک در راستای مبارزه با تروریسم، بسیاری از جنبه‌های مختلف حقوق بشر نقض شده‌اند ولی به نظر

^۱- دکتر سید قاسم زمانی، جایگاه موازین بین‌المللی حقوق بشر در مبارزه با تروریسم، مجله پژوهش‌های حقوقی، شماره ۸، ص ۵۲

^۲- Human Rights watch, in the name of counter-Terrorism Human Rights Abuses World wide, 25 march 2003, p.15

برای دسترسی رک:

[Http://www.HRW.org/un/chr59/counter-Terrorism-back](http://www.HRW.org/un/chr59/counter-Terrorism-back)

^۳- روزنامه همشهری، دوشنبه ۲ اردیبهشت ۱۳۸۶، سال پانزدهم، شماره ۴۲۴۹، ص ۱۰

^۴- HRW, ibid, p.20

حقیر آن شاخه از حقوق بشر که بیش از هر قسمت دیگر آن، در این راستا لگد کوب شده، حق دادرسی منصفانه است که یکی از مهم ترین بخش های حقوق بشر است. بسیاری از جنبه های دیگر حقوق بشر همچون آزادی بیان، حریم خصوصی، در این روند پایمال شده اند. به عنوان مثال قانون میهن پرستی ایالات متحده آمریکا (Patriot Act) که اجازه استراق سمع و بازرسی نامه ها و بسته های پستی در سطح وسیع را می دهد، ناقض حق حریم خصوصی (Privacy) است. ولی این پژوهش فقط به بررسی نقض حق دادرسی منصفانه در خلال مبارزه با تروریسم می پردازد. اکثر مقالات و گزارش های نوشته شده در این راستا، عنوان حقوق بشر و تروریسم و یا عناوین مشابه آن دارند؛ که البته بیش از هر چیز دیگر راجع به حقوق بشر به دادرسی منصفانه می پردازند؛ ولی پژوهش حاضر خود را از بررسی سایر جنبه های نقض شده حقوق بشر، معاف می دارد و به این مهم اکتفا می کند که اولاً چه جنبه های از حق دادرسی منصفانه (Fair trial) در راستای مبارزه با تروریسم نقض شده اند و ثانیاً این نقض ها و تخطی از اصول اولیه دادرسی منصفانه راجع به جرایم تروریستی تا چه حد قابل توجیه هستند؟ آیا سختگیری بیش از حد راجع به متهمان به تروریسم، منجر به افسار گسیختگی حکومت های خودکامه می شود تا با این بهانه، حقوق انسان هائی بیگناه و مخالفان خویش را به راحتی پایمال کنند و دوباره نظام دادرسی کیفری به دوران قرون وسطی باز گردد و تمامی پیشرفت های حاصل شده توسط بشر در طول تاریخ راجع به حقوق بشر و دموکراسی با این توجیه نابود شود و بدین ترتیب هیچ تضمینی برای آزادی و امنیت مردم باقی نماند؟ و یا برعکس آیا سهل گیری راجع به متهمان به تروریسم که بعضاً متهمانی بسیار خطرناک و حتی شاید خطرناکترین مجرمان باشند موجب خواهد شد تا این مجرمان خود را لجام گسیخته و بی قید و بند احساس کنند و با هدف قرار دادن جان و مال

مردم، امنیت ملی و بین المللی را دستخوش مخاطره قرار دهند و هیچ مانعی را بر سر راه خود احساس نکنند؟ زیرا مسلماً یک جرم هر چه اهمیت بیشتری داشته باشد و خطر بیشتری برای جامعه داشته باشد واکنش شدیدتری را می طلبد. اما سوال این است که این واکنش تا چه حد با هدف حمایت از جامعه است و آیا با اسم حمایت از جامعه به تامین منافع قدرتمندان نمی پردازد تا بدین ترتیب، هر انسان بی گناه و یا مبارزان راه آزادی، با این حربه مورد ظلم و ستم قرار گیرند؟ و تا چه حد می توان به خاطر حفظ منافع و مصالح جامعه، حقوق افراد را پایمال کرد؟ مسلماً است که در این راستا باید با دقت و وسواس زیادی گام برداشت تا نه جامعه متضرر شود و نه فرد قربانی گردد، ولی متأسفانه به نظر می رسد در جریان مبارزه با تروریسم حقوق افراد قربانی شده است.

۱- بیان مسأله

از آنجا که تروریسم یک جرم است، مسلماً دارای بار حقوق جزایی می‌باشد و در حقوق جزای اختصاصی مورد مطالعه قرار می‌گیرد. مبارزه با تروریسم هم به تبع آن، چیزی جز تعقیب و مجازات مجرمان آن نیست و باز دارای جنبه حقوق جزایی است. همین خصوصیت برای دادرسی منصفانه هم وجود دارد. از آنجا که دادرسی منصفانه تمرکز خود را معطوف به آیین دادرسی کیفری نمود و آیین دادرسی کیفری هم همان حقوق جزای شکلی است؛ پس دادرسی منصفانه هم قابل مطالعه در حقوق جزا می‌باشد. ولی آیین دو در شاخه‌های مختلفی از حقوق جزا بررسی می‌شوند زیرا همان طور که گفته آمد تروریسم در حقوق جزای اختصاصی و دادرسی منصفانه در آیین دادرسی کیفری قابل مطالعه است. اگر به این دو متغیر از دید حقوق بین‌المللی نگاه کنیم؛ تروریسم قابل بحث در حقوق جزای بین‌الملل و دادرسی منصفانه قابل بررسی در حقوق بشر می‌باشد. بنابراین معمولاً با هم بررسی نمی‌شوند ولی پل ارتباطی بین این دو همان حقوق جزاست که باعث می‌شود این دو متغیر بر هم تأثیر و تأثر متقابل داشته باشند و این تأثیر و تأثر، در خور بررسی علمی باشد. این پژوهش تأثیری که دادرسی منصفانه از مبارزه با تروریسم گرفته را بررسی می‌کند. تأثیری که باعث به وجود آمدن استثنائاتی در دادرسی منصفانه شده است. به عنوان مثال، طول مدت بازداشت توسط پلیس که در مورد همه جرایم در اکثر کشورها، ۲۴ یا ۴۸ ساعت است و تأکید شدیدی بر عدم افزایش این مدت شده است؛ گاهی در پرونده‌هایی مربوط به اعمال تروریستی با مجوز قانونی یا بدون آن افزایش می‌یابد.

۲- پرستی های تحقیق

پرستش اصلی تحقیق

آیا مبارزه با تروریسم، به ویژه از پس ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱، آثار مثبت یا منفی بر حق

دادرسی منصفانه داشته است؟

پرستش فرعی تحقیق

آیا حق دادرسی منصفانه را می توان در حالت ضرورت و مواقع استثنایی به حالت تعلیق

در آورد و از اجرای آن عدول نمود؟

۳- فرضیه های تحقیق

فرضیه اصلی تحقیق

مبارزه با تروریسم به ویژه پس از ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱، آثار منفی جدی بر حق دادرسی منصفانه

بالاخص اصل برائت، تفهیم اتهام سریع و حاضر شدن سریع نزد مقام قضایی داشته است.

فرضیه فرعی تحقیق

حق دادرسی منصفانه را نمی توان حتی در حالت ضرورت معلق نمود. این حق به عنوان

یکی از حقوق تحریر قابل عدول در اسناد بین المللی متعددی به رسمیت شناخته شده است.

۴- روش گردآوری اطلاعات و داده ها

روش گردآوری اطلاعات و داده ها به روش کتابخانه ای و استفاده از مقالات، کتب و

گزارش ها بوده است. ضمناً با توجه به وصف بین المللی موضوع تحقیق و جدید بودن آن،

ناگزیر از استفاده فراوان از اینترنت و منابع زبان انگلیسی شده ام که جهت اعتبار آن و

دسترسی آسان اکثر از لینک اینترنتی مستقیم و یا شماره دقیق اسناد، استفاده شده است. در

این خصوص گاهی اوقات سند بین المللی مهم جدیدی به تصویب می رسید و یا حادثه

دیگری در راستای موضوع پژوهشی اتفاق میفتاد که جهت روز بودن پژوهش، تا حد امکان از آنها نیز استفاده گردیده است. در ضمن اکثر منابع اینترنتی از سایت‌های معتبر همچون سایت اینترنتی سازمان ملل متحد، شورای اروپا و یا سازمان عفو بین‌الملل اخذ شده‌اند.

۵- روش تجزیه و تحلیل

روش تجزیه و تحلیل در این پژوهش به این کیفیت بوده که اصل اولیه و بنیادین دادرسی منصفانه با دادرسی ریج در جهان راجع به اتهامات تروریستی مقایسه شده است. با این حال نباید تصور کرد که روش این پژوهش، روش مقایسه‌ای تطبیقی بوده، چه آنکه در نهایت از این مقایسه، تأثیر علمی و معلولی، استفاده شده و همان طور که از عنوان این پایان نامه بر می‌آید؛ تأثیر یک متغیر یعنی مبارزه با تروریسم بر متغیر دیگر یعنی دادرسی منصفانه، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته که اولاً آیا چنین تأثیری وجود داشته یا خیر و ثانیاً در صورت مثبت بودن پاسخ سؤال اول، متغیر دوم چه تأثیراتی از متغیر اول گرفته است و ثالثاً با تطبیق این تأثیرات با اسناد بین‌المللی آیا این تأثیرات، موجه می‌باشند یا خیر؟

۶- اهداف تحقیق

در صورتی که فرضیه اصلی این پژوهش، صحیح باشد و دادرسی منصفانه تأثیرات جدی منفی از مبارزه با تروریسم، گرفته باشد، بی تفاوتی و سکوت در این خصوص جایز نیست و وظیفه اصحاب قلم و ارباب پژوهش است که با تنویر و روشن سازی این جنبه‌های تاریک این تناقضات را متذکر گردند تا درخت پر ثمر دادرسی منصفانه با تبر بهانه مبارزه با تروریسم قطع نگردد و توجهی که در این راستا صورت گرفته، اگر ناصواب است، بطلان آن مشخص و مشهود گردد و اگر صحیح است، صحت آن روشن شود و من حیث المجموع، دیدگاه علمی در این خصوص، روشن و واضح باشد. بنابراین به عنوان یک

حقوقدان، به ویژه یک کارشناس حقوق بشر، وظیفه خود می دانم، تا در این خصوص گامی هرچند کوچک بردارم.

۷- اهمیت تحقیق

تحولات تاریخی جامعه بشری، موجب پیشرفت حقوق شده است تا این دانش، خود را با مقتضیات زمان، مطابقت دهد. به همین جهت پس از اختراع، کشتی، حقوق دریایی، پس از اختراع هواپیما، حقوق هوایی، پس از اختراع سفینه و فضاپیما، حقوق فضایی و پس از اختراع اینترنت حقوق اینترنت، ایجاد شدند. در این مقطع زمانی نیز با تشدید حملات تروریستی که اوج آن در ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ بود؛ رژیم حقوقی جدیدی برای رفع این نیاز، احساس می شود که باید تدوین و بررسی شود. زیرا، شاهد هستیم دولت های غربی که تا به حال خود را حرسدمدار حقوق بشر و پیشرو و پیشگام در رعایت حقوق بشر می دانستند، امروزه اولین متهم نقض حقوق بشر با توجه مبارزه با تروریسم هستند و با پیروی برخی دولت های جهان سوم از آنها در این زمینه، لگد کوب شدن حقوق بشر با این بهانه در حال رشد قارچ گونه و سریعی است. دکترین های جدید کشورهای غربی مؤید این دیدگاه است. در صورت عدم تبیین رژیم حقوقی ناظر بر مبارزه با تروریسم به زودی کلیه تضمینات بنیادین حقوق بشر و معیارهای ملل متحد در این خصوص در جوینار مبارزه با تروریسم، شسته و پاک خواهد شد. زیرا تضمینات دادرسی منصفانه باید جامع باشد و امکان نقض آن با بهانه های واهی وجود نداشته باشد و الا اصلاً تضمین نیست و چیزی بیش از شعار نخواهد بود. از طرف دیگر عدم تبیین رژیم حاکم بر مبارزه با تروریسم راه را برای تفسیرهای توجیه کننده باز می کند.

۸- سوابق تحقیق

همان طور که در مقدمه گفته شد، اگر چه موضوعات مشابه بسیاری در ایران و جهان، مقالات، گزارشات و کتب مختلفی را به طور اختصاص داده‌اند ولی اکثراً با موضوع «حقوق بشر و تروریسم» و یا عناوین مشابه بوده‌اند و اینجانب تا به حال به سابقه پژوهشی «تروریسم و دادرسی منصفانه» برخورد نکرده‌ام. هر چند مسلماً مهمترین جنبه نقض شده حقوق بشر در خلال مبارزه با تروریسم، همان دادرسی منصفانه است. در این میان می‌توان به مقاله دکتر سید قاسم زمانی با عنوان «جایگاه موازین بین‌المللی حقوق بشر در مبارزه با تروریسم» در مجله پژوهش‌های حقوقی شماره ۸، مقاله آقای مهدی صبوری پور با نام «نقض حقوق شهروندی به بهانه مبارزه با تروریسم» در مجموعه مقالات برگزیده حقوق شهروندی در همایش تیر ۸۶ قوه قضائیه، مقاله تیمسار دکتر سعید ملکزاده با عنوان «مقابله با تروریسم و رعایت حقوق بنیادین بشر»، گزارش دبیر کل سازمان ملل راجع به «حقوق بشر و تروریسم» مورخ ۱ سپتامبر ۲۰۰۵، گزارش فدراسیون بین‌المللی حقوق بشر با نام «مقابله با تروریسم در مقابل حقوق بشر»، گزارش دیده‌بان حقوق بشر با عنوان «با نام مبارزه با تروریسم، حقوق بشر در جهان نقض می‌شود» و همین طور کتاب «حقوق بشر و تروریسم» نوشته‌ی «رنستورپ» اشاره نمود که منبع و مشخصات کامل این تحقیقات در منابع این پایان‌نامه آمده است. مراد تمام این پژوهش‌ها، از حقوق بشر، بیش از هر چیز دیگر، همان بحث دادرسی منصفانه بوده؛ هر چند گاهی به سایر جنبه‌های حقوق بشر هم پرداخته شده است. اما در این پژوهش برخلاف سوابق قبلی، سعی شده، فقط جنبه‌های نقض شده حق دادرسی منصفانه در جریان مبارزه با تروریسم به طور منظم و کامل بررسی شوند و بررسی این نقض‌ها محدود به هیچ محدوده جغرافیایی خاصی هم نباشد.